Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Centru judecător: Tatiana Balan
Dosarul nr. 2a-284/24
2-23064146-02-2a-22012024

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

30 mai 2024
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecători Dorin Dulghieru și Ala Malîi
Grefier Grigoriev Alen

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 decembrie 2023, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „*****” Societate cu Răspundere Limitată și lui Pavel Păduraru, intervenienți accesorii ***** și ***** cu privire la obligarea dezmințirii informației,

c o n s t a t ă:

Pretențiile acțiunii:

La data de 02 mai 2023, ***** a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „*****” SRL și lui Pavel Păduraru, intervenienți accesorii ***** și ***** cu privire la obligarea dezmințirii informației.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 17 martie 2023, pe platforma de informare Jurnal.md a fost publicat de către jurnalistul Pavel Păduraru un articol intitulat: „O tipografie se declară a fi ținta unui atac raider al ex-avocatului lui Platon”.

A menționat că, articolul respectiv a fost realizat în contextul derulării procesului de insolvabilitate al debitorului SRL „Imprimart”, unde el, în calitate de avocat, reprezintă interesele creditorului SRL „Toncar”. În timp ce creditorii nevalidați în tabelul creanțelor au fost nemulțumiți de mersul procesului de insolvabilitate și au încercat prin diferite metode să defăimeze numele său, avocatului *****, unul dintre aceste mijloace a fost sa fie publicat articolul defăimător mai întâi pe platforma de informare în masă Jurnal.md.

A susținut că, Jurnal.md este deținut de către persoana juridică ÎCS „*****” SRL, iar în cazul în care prin răspândire a informației se înțelege proces de transmitere a informației către alte persoane (cel puțin către o persoană, exceptând persoana lezată), ÎCS „*****” SRL se face vinovată pentru răspândirea informației prin intermediul platformei Jurnal.md, care este urmărit de mai mult de 2 persoane.

A afirmat că, potrivit articolului publicat, despre persoana sa au fost expuse mai multe declarații, care nu corespund adevărului și, astfel, reprezintă judecăți de valoare fără substrat factologic, întrucât toate cele invocate pot fi demonstrate că sunt niște falsuri.

A mai relevat relevat că, la data de 29 martie 2023, a expediat cererea prealabilă în adresa juridică a ÎCS „*****” SRL, iar la data de 07 aprilie 2023, a recepționat răspunsul la cererea prealabilă din numele ÎCS „*****” SRL, prin care a fost refuzată satisfacerea solicitării pentru dezmințire și acordarea dreptului la replică.

A notat că, titlul articolului „O tipografie se declară a fi ținta unui atac raider al ex-avocatului lui Platon” sau „Reprezentanții „Imprimart” susțin că această schemă se aseamănă cu atacurile raider ale lui Platon” poartă un caracter defăimător și denotă o tentă de a-l învinui în săvârșirea unor acte ilegale. Întrucât noțiunea de „atac raider” din sistemul de drept rusesc reprezintă drept cumul unical de infracțiuni etapizate, care atentează la diferite grupuri de relații sociale și, practic, reprezintă metoda de obținere a controlului asupra activității economice a subiectului antreprenoriatului în scopul obținerii patrimoniului său.

A declarat că, la caz, nu sunt identificate careva constatări ale organelor de drept, care să confirme existența unor infracțiuni de tip „atac raider”, iar pentru răspândirea acestor informații defăimătoare urmează să aducă careva probe, luând în considerare că, astfel de probe nu există, aceste relatări cu privire la „atacurile raider” reprezintă judecăți de valoare fără substrat factologic suficient.

A mai invocat că, în articol a fost menționat despre faptul că, el ar fi fost avocatul lui Platon, însă nu există niciun contract de asistență juridică încheiat între el și „Platon” și niciodată nu a acordat consultații juridice. Astfel, sintagma „ex avocatului lui Platon” reprezintă o informație mincinoasă, denaturată de la adevăr.

În acest sens, este evidentă intenția autorului Pavel Păduraru și a ÎCS „*****” SRL de a prejudicia reputația sa de avocat și de a afirma lucruri care nu corespund realității în adresa sa, ca și avocat.

Astfel consideră că în astfel de situații, există limite, care nu permit mass-mediei de a forma intenționat o opinie negativă a societății în raport cu reputația sa profesională, onoarea și demnitatea sa de avocat.

A mai invocat că, în ceea ce privește informația: „Directorul „Toncar” ne-a spus că nu știe nimic și că își ascultă avocatul, de aceea toate discuțiile le-am purtat cu Dorogoi. I-am propus un grafic de achitare a datoriei, dar el, foarte arogant, a zis că nu-l interesează... ”, confirmă și *****, avocata „Imprimart”, ***** nu este avocata SRL „Imprimart”, întrucât nu are împuternicirile care ar fi conferit drepturile acesteia de a reprezenta SRL „Imprimart”.

Acest fapt se dovedește prin actele de procedură, care au fost întocmite în cadrul procesului de insolvabilitate al debitorului SRL „Imprimart”, unde ***** este indicată ca și reprezentantul lui ***** și nicidecum al debitorului SRL „Imprimart”. A comunicat că, instanța a numit în calitate de administrator al insolvabilității pe administratorul autorizat Dumitru Cucu, care, conform Legii insolvabilității nr.149 din 29 iunie 2012, este persoana desemnată pentru supravegherea și/sau administrarea activității debitorului în perioada de observație, în procesul de insolvabilitate și/sau pe durata restructurării, în conformitate cu competențele stabilite de prezenta lege, al cărei statut juridic este reglementat prin Legea nr.161/2014 cu privire la administratorii autorizați.

Astfel, avocata ***** nu avea dreptul de a propune niciun grafic de achitare a datoriei și nici nu urma să poarte astfel de discuții în privința debitorului SRL „Imprimart” cu o persoană, care nu a fost desemnată nici printr-un act ca fiind reprezentantul debitorului.

A relatat că, noțiunea de „arogant”, conform dicționarului explicativ, denotă o purtare obraznică în raport cu alte persoane și reprezintă o judecată de valoare fără substrat factologic suficient în contextul în care a manifestat maximă receptivitate în raport cu potențialii creditori și în raport cu reprezentanții mass-media.

Respectiv, aroganța sa, în raport cu alte persoane, reprezintă o judecată de valoare, care, în contextul discuției, ulterior a fost denaturată până la falsitate.

Menționează cu privire la declarația: „Sumele colosale pe care și le-a însușit Cucu arată că singurul lor scop este să facă bani pe seama noastră. Am impresia că el împarte acești bani cu Dorogoi”, consideră avocata Canișcev”, a menționat că, această informație este denaturată până la falsitate și constituie cu adevărat o judecată de valoare fără substrat factologic suficient.

A susținut că, el, în calitate de avocat, nu a avut intenția și nici posibilitatea de a-și însuși careva favoruri împreună cu administratorul insolvabilității, Dumitru Cucu, pentru că el nu a participat la adunarea creditorilor și nu a votat nici o sumă și niciun coeficient pentru constituirea onorariului fix al administratorului insolvabilității.

Respectiv, el, în calitate de avocat, nu avea nicicum să influențeze cumva decizia creditorilor și nici nu avea posibilitatea de a propune spre vot un anumit cuantum al salariului. Mai mult, nu există niciun act confirmativ al unor acte

ilegale cu privire la însușirea ilegală a mijloacelor bănești desemnate a fi achitate pentru formarea salariului fix al administratorului.

A afirmat că, în cadrul adunării generate a fost stabilit onorariul fix, însă în dependență de voturile, pe care le are fiecare creditor validat, se stabilește într-un final și onorariul fix al administratorului insolvabilității, însă el nu a participat la adunarea creditorilor și, respectiv, nu putea să fie factor de decizie pentru nimeni.

Referitor la informația: „Ținând cont de reputația nu prea bună a sa și a lui Dorogoi, se vede că, în loc să remedieze situația, ei folosesc informații denaturate, căutând să demonstreze că nici creanțele validate nu pot fi acoperite, nemaivorbind de celelalte", a relevat că, creanțele validate urmează a se restitui din contul patrimoniului debitorului în urma inventarierii, iar raportul administratorului a fost întocmit în urma verificărilor transferurilor bancare, ceea ce reprezintă o informație eronată transmisă societății ca și informație denaturată și care formează un portret distorsionat asupra situației de fapt și asupra persoanei sale, în calitate de avocat.

A declarat că, respectivele constatări și decizii ale instanței de judecată au fost luate în temeiul raportului prezentat de administratorul insolvabilității și care nu a fost obiectat de către ***** și avocata *****.

Respectiv, el nu a luat nicio decizie în procesul de insolvabilitate, însă autorul articolului a redactat cele spuse de către ***** și ***** în așa mod ca să denigreze imaginea sa și reputația sa de avocat. Despre „reputația nu prea bună a lui Dorogoi", a invocat că, anume acest articol defăimător face ca imaginea sa în societate să nu fie percepută ca una ireproșabilă.

A mai invocat că, expunerea: „În opinia lui *****, la mijloc s-ar ascunde o tentativă a avocatului Dorogoi de a pune mâna pe compania condusă de el" reprezintă o judecată de valoare fără substrat factologic suficient, deoarece faptul că, a fost o tentativă din partea sa de a pune mâna pe compania „Imprimart" SRL reprezintă o acuzare de săvârșirea unei infracțiuni. SRL „Imprimart" nu este un obiect pe care a putea pune mâna, aceasta nu poate fi pusă în buzunar și nici nu poate fi folosită în niciun mod. Mai mult, în esență aceasta nu este demonstrată, întrucât nu există careva sentințe în acest sens.

A comunicat că, în urma acestor declarații, ca potențialii creditori, *****, reprezentat de avocata ***** împreună cu reprezentanții massmediei, Pavel Păduraru și Jurnal.md îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională prin răspândirea unor informații defăimătoare, denaturate și care nu prezintă o judecată de valoare, dar o judecată de valoare fără substrat factologic suficient, iar în asemenea context, este nedumerit de cele întâmplate, atâta timp cât reprezentanții mass-media trebuie să manifeste prudență și diligență referitor la informația pe care o furnizează și care trebuie să respecte dreptul la replică al fiecărei persoane despre care se face aluzii la săvârșirea unor acte ilegale.

A menționat că, pentru a-și demonstra profesionalismul în exercitarea profesiei de jurnalist, Pavel Păduraru, conform normelor deontologice, ar fi trebuit să verifice informația furnizată publicului, ceea ce nu a fost efectuat, luând în considerare că, articolul publicat este formulat din informații false, defăimătoare.

A susținut că, în urma acestor descrieri de opinii este evident momentul că, autorul articolului Pavel Păduraru a executat un articol comercial la comandă, cu scopul de a-i știrbi imaginea în mod public, prin relatarea unor falsuri și prin folosirea unui amalgam de cuvinte care influențează opinia societății, portalul Jurnal.md fiind un instrument prin intermediul căruia să fie aduse la cunoștința oamenilor/societății informații false, care, într-un final să ducă la defăimarea sa în calitate de avocat și să denigreze reputația sa și onoarea sa. Referitor la expunerea: „E straniu că „Toncar" a răbdat atâta timp și nu și-a cerut datoria istorică, dar la un moment dat ne-a acționat în judecată. Se știe că Dorogoi a lucrat pentru Platon la MAIB, unde profilul său era bancrotizarea altor companii care nu-și puteau întoarce creditele. De aceea am impresia că „Toncar" ia vîndut datoria avocatului, iar acesta ne atacă pe căile sale. Iată de ce, probabil, Dorogoi mi-a spus că nu are ce discuta cu mine și a pus penalități de peste un milion de lei la această datorie", își dă cu părerea Safta", a afirmat că, procesul de insolvabilitate a fost intentat după constatarea de către instanța de judecată a insolvabilității debitorului, ceea ce înseamnă că a fost constatată situația financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea de a își onora obligațiile de plată. În astfel de situație, este o aberație de a veni cu interpretări eronate a procesului de insolvabilitate.

A declarat că, pentru a veni cu astfel de acuzații în adresa sa, este necesar de a demonstra că cele relatate fac parte din biografia sa și că el ar fi autorul ilegalităților despre ce se tot informează în mod eronat publicul larg.

În cazul în care mass-media este interesată de trecutul său, el vrea să răspundă în cazul în care i s-ar acorda dreptul la replică. În caz contrar, în articol se pretinde a fi prezentate informații din cadrul biografiei sale, însă informațiile care nu sunt confirmate de el sau de alte date nu pot fi publicate, fără a exista replica sa.

A notat că, a insistat să prezinte actele confirmative, pentru a arăta care este adevărata situație cu procesul de insolvabilitate al debitorului SRL „Imprimart", însă la această solicitare nu a primit niciun răspuns și nici măcar atunci când a fost contactat de către Pavel Păduraru, nu a fost informat despre faptul că, se pregătește un articol în care va fi vizat și o să fie protagonistul operei date.

Referitor la textul înserat: „Minciuna lui Dorogoi", precum și la afirmația: „Faptul că declarațiile lui Dorogoi pot fi puse la îndoială l-am înțeles din răspunsul pe care l-am primit la întrebarea de ce „Toncar" a aprobat un salariu maxim pentru administratorul insolvabilității. Avocatul a mințit fără scrupule și a spus că întreprinderea pe care o apără a propus și a votat salariul minim pentru Cucu", a

invocat că, nu este corect ce a fost indicat de către autorul articolului, jurnalistul de la Jurnal.md, Pavel Păduraru, întrucât rezultatele adunării generale sunt consemnate în procesul-verbal, care a fost publicat la fel în cadrul acestui articol defăimător.

A mai invocat că, procesul-verbal al Adunării generale demonstrează modul cum s-a votat onorariul fix al administratorului Dumitru Cucu, iar interpretările care sunt în defavoarea sa reprezintă intenția autorilor și persoanelor care răspândesc prezenta informație în mod intenționat cu scopul de a știrbi din reputația sa profesională și chiar de a pune la îndoială profesionalismul său.

A relevat că, întrucât ÎCS „*****” SRL este persoana juridică, care a răspândit informația prin intermediul Jurnal.md, aceasta poartă răspundere pentru contentul pe care-l promovează pe portalul Jurnal.md.

A comunicat că, la caz, dreptul la replică, potrivit Legii cu privire la libertatea de exprimare, reprezintă răspuns al persoanei lezate la opiniile exprimate într-un material răspândit de mass-media. Însă, acest drept, care trebuie sa fie asigurat de către reprezentanții mass-mediei, nu a fost respectat, fiindu-i refuzat din start, din momentul cînd a fost contactat de către Pavel Păduraru să prezinte cum stau lucrurile de fapt și care este situația reală din cadrul procesului de insolvabilitate al debitorului SRL „Imprimart”.

A susținut că, ÎCS „*****” SRL refuză să recunoască că, a fost încălcat dreptul la replică și că poziția sa este reflectată în articolul publicat. Însă, dreptul la replică, în cazul dat, ar presupune că, el a luat cunoștință cu toate materialele care urmează a fi publicate și a venit cu o opinie asupra fiecărei acuzări și expuneri din partea persoanelor care reprezintă sursa de răspândire a materialului defăimător. A declarat că, înainte de a fi publicat articolul defăimător, a fost contactat de către jurnalistul Pavel Păduraru, jurnalist în cadrul Jurnal.md, i-a acordat careva întrebări, însă nu i-a fost comunicat despre articolul care urmează a fi publicat, nu i-a fost comunicat cînd ar putea să facă cunoștință cu materialele prezentate sau cu articolul redactat în urma expunerilor persoanelor care sunt vizate în articol.

A remarcat că, pentru a fi respectat dreptul la replică, jurnalistul Pavel Păduraru nu i-a prezentat articolul redactat, pentru ca el, ulterior, să vină cu anumite opinii referitor la cele invocate de către persoanele care incriminează săvârșirea unor ilegalități. Solicită admiterea acțiunii, obligarea ÎCS „*****” SRL să publice textul, exercitându-și dreptul la replica, prin intermediul portalului Jurnal.md, în formatul care a fost respectat la publicarea articolului defăimător și publicarea pe portalul Jurnal.md (https://www.jurnal.md/) textul următor al replicii: „În contextul în care am fost vizat în articolul defăimător publicat prin intermediul Jurnal.md, aduc la cunoștință că toate cele invocate de către autorul articolului - Pavel Păduraru, precum și de către Safta Viorel, împreuna cu avocata Canișcev Maria, răspândite prin intermediul Jurnal.md, reprezintă informații false.

Poziția instanței de fond.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 decembrie 2023, s-a respins acțiunea depusă de către ***** împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „*****” Societate cu Răspundere Limitată și lui Pavel Păduraru, intervenienți accesorii ***** și ***** cu privire la obligarea dezmințirii informației ca fiind neîntemeiată.

Pretențiile apelului:

La 25 decembrie 2023, ***** a depus cerere de apel prin care a solicitat, admiterea apelului, casarea hotărâi instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea e chemare în judecată să fie admisă in sensul formulat.

A menționat că hotărârea emisă este ilegală și urmează a fi casată, ori instanța de fond a respins cererea de chemare în judecată din motivul că a considerat că dreptul la replică a fost asigurat de către reprezentanții mass-media, însă, această concluzie este una greșită, atâta timp cât reclamantul nici nu a cunoscut despre publicarea unui articol la subiectul: „*O tipografie se declară a fi țintă unui atac raider al ex-avocatului lui Platon* ”.

Menționează apelantul că în conformitate cu art. 2 al Legii cu privire la libertatea de exprimare 64/2010, replica reprezintă răspuns al persoanei lezate la opiniile exprimate într-un material răspândit de mass-media.

Astfel, apelantului ***** nu i-a fost adus la cunoștință întregul material care urma să fie răspândit de către mass-media şi apelantul nici nu putea să se expună asupra informațiilor care le consideră defăimătoare, pentru că nu cunoștea că va fi publicat un astfel de articol defăimător.

Odată ce a fost răspândit materialul de mass-media pe portalul Jurnal.md, a fost solicitat prealabil ca să fie oferit dreptul la replică apelantului *****, drept răspuns a primit refuz din partea ÎCS „*****” SRL.

Menționează că circumstanțele cauzei expuse în prima instanță denotă că ***** a fost lipsit de dreptul la replică veritabil, căruia nu i-au fost aduse la cunoștință toate acuzările expuse de către ***** şi *****. Dreptul la replică expus prin textul care a fost expediat ulterior răspândirii informației defăimătoare prin intermediul Jurnal.md, redacției a reprezentat exercitarea veritabilă a dreptului la replică, fiindu-i refuzat lui Dorogoi Ion de a-şi exercita respectivul drept.

Indică apelantul că dreptul la replică urmează a fi interpretat ca o modalitate de a infirma cele invocate de persoane terţe în materialele publicate pe portalul de ştiri, dar, cititorul fiind vulnerabil este predispus să creadă mass-mediei şi apare riscul ca publicul să rămână dezinformat, iar dreptul la replică ar asigura cititorul să cunoască toate punctele de vedere ale protagoniştilor şi să nu fie induşi în eroare.

A solicitat admiterea cererii de apel din motivele invocate.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat la 21 decembrie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 26 decembrie 2023, Colegiul civil constată că apelul a fost declarat în termenul legal.

Argumentele părților în ședința instanței de apel:

În ședința de judecată, reprezentantul apelantului, avocatul Stagiar Olga Procopii a solicitat admiterea cererii de apel din motivele de fapt și de drept indicate.

Intimatul Păduraru Pavel, Întreprinderea cu Capital Străin „*****” Societate cu Răspundere Limitată, intervenienți accesorii ***** și *****, nu s-au prezentat și nu au înaintat cerere de amânare sau de examinare în lipsă, deși procedura de citare legală a fost respectată, motiv din care conducându-se în acest sens de prevederile art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa părților absente.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind participanții la proces și verificând materialele cauzei în raport cu argumentele invocate și circumstanțele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră că, apelul declarat de ***** este neîntemeiat și urmează a fi respins cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 decembrie 2023, din următoarele considerente ce succed.

În conformitate cu art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează, că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Potrivit art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au

importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Totodată, sarcina instanţei de apel derivă, reieşind din dispoziţiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

De asemenea, în limitele apelului dedus judecării, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis contra Greciei nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Colegiul reiterează că prin cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva ÎCS „*****” SRL, Pavel Păduraru, intervenienți accesorii ***** și ***** s-a solicitat obligarea dezmințirii informației.

Prima instanţă judecând cauza în fond, prin hotărârea din 21 decembrie 2023 a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, și respingerii acesteia ca fiind nefondată.

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanţei ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău conchide că soluţia instanţei de fond privind respingerea acțiunii este una corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator şi interpretarea justă a normelor de drept material.

Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.

18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelanților, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98).

Colegiul civil reține că obiectul material al prezentei acțiuni î-l constituie articolul publicat de către jurnalistul Pavel Păduraru în Jurnal.md cu titlu „O tipografie se declară a fi ținta unui atac raider al ex-avocatului lui Platon".

Din materialele cauzei rezultă că, la data de 17 martie 2023, pe platforma de informare Jurnal.md a fost publicat de către jurnalistul Pavel Păduraru un articol intitulat „O tipografie se declară a fi ținta unui atac raider al ex-avocatului lui Platon".

Prin depunerea cererii de chemare în judecată, reclamantul a indicat care informație o consideră defăimătoare și nu corespunde adevărului și reprezintă judecăți de valoare fără substrat factologic și anume: - titlul articolului „O tipografie se declară a fi ținta unui atac raider al ex-avocatului lui Platon" sau „Reprezentanții „Imprimart" susțin că această schemă se aseamănă cu atacurile raider ale lui Platon"; - „Directorul „Toncar" ne-a spus că nu știe nimic și că își ascultă avocatul, de aceea toate discuțiile le-am purtat cu Dorogoi. I-am propus un grafic de achitare a datoriei, dar el, foarte arogant, a zis că nu-l interesează...", confirmă și *****, avocata „Imprimart"; - „Sumele colosale pe care și le-a însușit Cucu arată că singurul lor scop este să facă bani pe seama noastră. Am impresia că el împarte acești bani cu Dorogoi", consideră avocata Canișcev"; - „Ținând cont de reputația nu prea bună a sa și a lui Dorogoi, se vede că, în loc să remedieze situația, ei folosesc informații denaturate, căutând să demonstreze că nici creanțele validate nu pot fi acoperite, nemaivorbind de celelalte"; - „În opinia lui *****, la mijloc s-ar ascunde o tentativă a avocatului Dorogoi de a pune mâna pe compania condusă de el"; - „E straniu că „Toncar" a răbdat atâta timp și nu și-a cerut datoria istorică, dar la un moment dat ne-a acționat în judecată. Se știe că Dorogoi a lucrat pentru Platon la MAIB, unde profilul său era bancrotizarea altor companii care nu-și puteau întoarce creditele. De aceea am impresia că „Toncar" i-a vîndut datoria avocatului, iar acesta ne atacă pe căile sale. Iată de ce, probabil, Dorogoi mi-a spus că nu are ce discuta cu mine și a pus penalități de peste un milion de lei la această datorie", își dă cu părerea Safta"; - „Minciuna lui Dorogoi", „Faptul că declarațiile lui Dorogoi pot fi puse la îndoială l-am înțeles din răspunsul pe care l-am primit la întrebarea de ce „Toncar" a aprobat un salariu maxim pentru administratorul insolvabilității. Avocatul a mințit fără scrupule și a spus că întreprinderea pe care o apără a propus și a votat salariul minim pentru Cucu".

Conform art. 10 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri şi responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii şi prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Conform art. 43 din Codul civil, în condițiile legii, orice persoană fizică are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la libera exprimare, la nume, la onoare, demnitate și reputație profesională, la propria imagine, la respectarea vieții intime, familiale și private, la protecția datelor cu caracter personal, la respectarea memoriei și corpului său după deces, precum și la alte asemenea drepturi recunoscute de lege. Aceste drepturi sunt insesizabile și inalienabile.

Libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice, una dintre condițiile primordiale ale evoluției sale şi ale dezvoltării fiecărei persoane.

Sub rezerva art. 10 §2 din Convenție, aceasta este valabilă nu numai în ceea ce privește „informațiile” sau „ideile” acceptate ori considerate drept inofensive sau indiferente, ci şi pentru cele care rănesc, șochează sau neliniștesc: acest lucru este impus de pluralism, toleranță și mentalitate deschisă, fără de care nu există o „societate democratică”.

Astfel, cum este consacrat la art. 10 din Convenție, libertatea de exprimare este însoțită de excepții care necesită totuși o interpretare strictă, iar necesitatea de a o restrânge trebuie stabilită în mod convingător [a se vedea, printre altele, Handyside împotriva Regatului Unit, 07 decembrie 1976, pct. 49, seria A nr. 24; Editions Plon împotriva Franței, nr.58148/00, pct. 42, CEDO 2004-IV; şi Lindon, 18Otchakovsky-Laurens şi July împotriva Franței (MC), nr. 21279/02 şi 36448/02, pct. 45, CEDO 2007-IV].

Pe de altă parte, Curtea a subliniat în numeroase rânduri rolul esențial pe care îl joacă presa într-o societate democratică. Deși nu trebuie să depășească anumite limite, în special în ceea ce privește protecția reputației și a drepturilor altora, presei îi revine sarcina de a comunica, respectându-și obligațiile și responsabilitățile, informații şi idei cu privire la toate problemele de interes

general. La funcția sa, care constă în diseminarea informațiilor şi ideilor referitoare la astfel de probleme, se adaugă dreptul publicului de a le primi.

În caz contrar, presa nu ar putea juca rolul său indispensabil de „câine de pază” [Bladet Tromsø şi Stensaas împotriva Norvegiei (MC), nr. 21980/93, pct. 59 şi 62, CEDO 1999-III, şi Pedersen şi Baadsgaard, citată anterior, pct. 71].

Conform art. 4 din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, statul garantează libertatea de exprimare a mass-mediei.

Nimeni nu poate interzice sau împiedica mass-media să răspândească informații de interes public decît în condițiile legii. Mass-media are sarcina de a informa publicul asupra problemelor de interes public şi de a efectua, în conformitate cu responsabilitățile sale, investigații jurnalistice în probleme de interes public. Pe lîngă garanțiile prevăzute la art. 3, libertatea de exprimare a mass-mediei admite şi un anumit grad de exagerare sau chiar provocare, cu condiția să nu se denatureze esența faptelor.

Conform art. 2 din Legea enunțată, replică – răspuns al persoanei lezate la opiniile exprimate într-un material răspândit de mass-media. Conform art. 27 din Legea enunțată, orice persoană ale cărei drepturi sau interese au fost lezate prin răspândirea unor judecăți de valoare fără substrat factologic suficient are dreptul la replică. Replica se va referi numai la informația defăimătoare contestată, va fi expusă în termeni decenți și nu va conține amenințări sau comentarii marginale. Publicarea sau difuzarea replicii se face în modul și în condițiile prevăzute pentru publicarea sau difuzarea dezmințirii.

În acord cu jurisprudența CEDO „judecățile de valoare fără substrat factologic suficient” mai sunt numite „opinii excesive”. Judecățile de valoare pot fi prețioase, fără valoare sau negative, întemeiate sau neîntemeiate, convingătoare sau discutabile, progresiste sau reacționare etc.

Acestea nu pot fi dezmințite prin hotărârea judecății. Ele pot fi dezbătute prin polemică, adică răspuns (replică, comentariu). Regimul juridic de restabilire a drepturilor lezate în cazul opiniilor excesive este similar celui din cazul relatărilor de fapte false, cu singura diferență că în acest caz se adaugă opțiunea publicării unei replici, pentru cazul în care persoana lezată va considera că nu rectificarea, nu dezmințirea, ci anume o replică îi va restabili cel mai adecvat drepturile lezate. În cadrul acordării dreptului la replică, nu va fi dispusă dezmințirea.

Conform pct. 2.33, 2.34 și 2.35 din Codul deontologic al jurnalistului, jurnalistul respectă principiul potrivit căruia orice persoană supusă criticii negative are dreptul la replică, prin care să precizeze informația inexactă sau să infirme informația. Dreptul la replică este asigurat doar dacă persoana vizată face referiri la fapte concrete din produsul jurnalistic, replica are dimensiuni rezonabile, nu aduce acuzații împotriva unei terțe părți și este formulată în termeni decenți.

Instanța de apel reține că în conformitate cu prevederile art. 7 din Legea cu

privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiţii: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informaţie. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezminţirea informaţiei, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat. Persoana lezată prin răspîndirea unor judecăţi de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecăţile de valoare cumulează următoarele condiţii: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informaţie. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat. Se consideră injurie exprimarea care cumulează următoarele condiţii: a) exprimarea intenţionată verbală, scrisă sau nonverbală nu corespunde normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică; b) permite identificarea persoanei vizate. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (6) poate solicita exprimarea scuzelor şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

Sub acest aspect instanța de apel reține că din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, diferențiază 3 tipuri de lezare a onoarei, demnității sau reputației profesionale, și anume: răspândirea relatărilor false cu privire la fapte; răspîndirea judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient; injuria.

În conformitate cu prevederile art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, prin defăimare se înțelege - răspândirea a informației false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputația profesională a persoanei; fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită; judecată de valoare – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit; judecată de valoare fără substrat factologic suficient – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate. Cerinţa de a dovedi veridicitatea judecăților de valoare este imposibil de a fi îndeplinită, deoarece adevărul afirmațiilor ce constituie judecăți de valoare nu poate fi dovedit, iar invocarea probei veridicității în acest caz ar constitui o încălcare a libertăţii de exprimare, parte fundamentală a dreptului asigurat de art. 10 din Convenţia Europeană (pct. 61 din Hotărârea CEDO din 21.12.2004 - cazul Busuioc c. Moldovei, cazul Jerusalem c. Austriei nr.26958/95, pct.42).

Totodată, chiar şi atunci când o declaraţie constituie o judecată de valoare, proporționalitatea unei imixtiuni poate depinde de faptul dacă există o bază faptică suficientă pentru declarația respectivă, deoarece chiar şi o judecată de valoare, cu o

bază faptică care s-o sprijine, poate fi excesivă (Hotărârea CEDO din 01.07.1997 pronunţată în cazul Obershlik c. Austriei).

Aderent art. 24 din Legea enunțată prevede că, reclamantul trebuie să dovedească că, pârâtul a răspândit informația, la fel și faptul că informația îl vizează pe reclamant și este defăimătoare, că informația constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esenţă falsă; sau judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; cît și existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

Iar pârâtul trebuie să dovedească că, informația nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant; informaţia constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; la momentul răspândirii informaţiei, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; informaţia răspândită este de interes public.

Prevederile legale citate supra trebuie interpretate şi aplicate în concordanţă cu jurisprudenţa Curţii Europene pentru Drepturile Omului, având în vedere că, libertatea de exprimare este garantată prin art. 10 din Convenţia Europeană, care prin § 2 permite statelor să aducă anumite limitări acestei libertăţi, cu condiţia să respecte cerinţele prevăzute de Convenţie pentru valabilitatea lor.

Astfel, fiind statuat că, exercitarea acestor libertăţi ce comportă îndatoriri şi responsabilităţi poate fi supusă unor formalităţi, condiţii, restrîngeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (…) protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora (...).

Pentru a fi convențională, ingerința în libertatea de exprimare trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative prevăzute de § 2 al art. 10 CEDO şi, anume: i) măsura să fie prevăzută de lege; ii) să urmărească unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2; iii) şi să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea lor.

Cu referire la prima condiție ca măsura să fie prevăzută de lege, instanța reține prevederile art. 3 alin. (1) - (3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, care reglementează condițiile și temeiurile de limitare a libertății de exprimare.

Iar, în privința condiției ca măsura să urmărească unul din scopurile legitime, instanța reține că, unul din scopurile legitime prevăzute în § 2 al art. 10 din Convenție este protecția reputației altora.

Conform art.25 alin. (3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de judecată de valoare sau relatare cu privire la fapte se interpretează în favoarea acordării statutului de judecată de valoare.

În speță, Colegiul civil conchide că în litigiul dedus judecății reclamantul/apelant pretinde o lezare a onoarei, demnității și reputației

profesionale, prin răspândirea unor judecăți de valoare, or o declarație, o opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit, constituie o judecată de valoare.

Colegiul civil reține că în conformitate cu normele de drept enunțate, reclamantul/apelant trebuie să dovedească următoarele: informaţia nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant; informaţia constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; la momentul răspîndirii informaţiei, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient; informaţia răspîndită este de interes public.

Sub acest aspect, instanța de apel reține că reclamantul/apelant a identificat corect emițătorul opiniei, însă cât privește necesitatea reclamantului/apelant de a proba că judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient, prima instanță just a considerat ca fiind insuficientă din următoarele considerente.

La caz, reieșind din circumstanțele esențiale ale cauzei sus-enunțate în raport cu normele legale indicate, Colegiul constată că instanța de fond corect a conchis că reclamantului ***** i-a fost asigurat dreptul la replică. Or, în textul articolului indicat de reclamant au fost reproduse declarațiile nemijlocite ale acestuia referitoare la enunțurile, apreciate de el ca fiind defăimătoare, expuse de terți, care au statut de intervenienți accesorii.

Astfel, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele cauzei, iar prin cererea de apel, nu s-au adus critici concrete și probe plauzibile în vederea confirmării poziției reclamantului/apelant.

În această ordine de idei, Colegiul consideră oportun de a reitera prevederile art. 25 alin. (3) și (6) al Legii enunțate, conform cărora: orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de judecată de valoare sau relatare cu privire la fapte se interpretează în favoarea acordării statutului de judecată de valoare. Orice alt dubiu care nu este demonstrat conform regulilor prescrise de lege se interpretează împotriva restricționării libertății de exprimare.

În final, Colegiul judiciar concluzionează că, apelantul/reclamant nu a exercitat pe deplin sarcina probațiunii, conform prevederilor art. 24 alin. (1) al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010, și deci, nu pot beneficia de prevederile art. 7 alin.(2)-(3) al Legii întrucât nu sunt întrunite condițiile legale pentru a fi încadrați în noțiunea de ”persoană lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte”, și nici nu pot beneficia de prevederile art. 7 alin.(4)-(5) al Legii - întrucât nu sunt întrunite condițiile legale pentru a fi încadrați în noțiunea de ”persoană lezată prin răspândirea unor judecăți de valoare”.

Astfel, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25

februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes”, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanţe.

Distinct de cele indicate, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes”, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală și întemeiată, iar argumentele apelantului nu sunt în măsură să determine contrariul, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel declarată de *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 21 decembrie 2023, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „*****” Societate cu Răspundere Limitată și lui Pavel Păduraru, intervenienți accesorii ***** și ***** cu privire la obligarea dezmințirii informației.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței, judecătorul — Ruxanda Pulbere

Judecătorii — Dorin Dulghieru

Ala Malîi